

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Gladivs Israel

Reindel, Philipp

Ingolstadii, 1644

Invidvs Amorrhævs.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46272](#)

Oratio.

Domine IESV Christe, qui es sponsa
Cant. 16. ait: Pascere inter lilia
Et castas animas. Tolle a nobis desideria
carnis immunda, Et impuras cogitationes
repelle: indue animas nostras stola
pulcherrimam Castitatis, Et corpora no-
stra munditia virore nobilita, et ani-
mo Et corpore in nobis metipsis magni-
ficium spiritui sancto habitaculum ex-
ernamus. Amen.

INVIDVS AMOR-
RHAEVS.

AMORHÆUS voce in Latinū
traduce, pronuntiatur A-
marus, vel amaricans, quo
nomine capitur inuidia, cui
Fertilior seges est alieno semper
in agro,
Vicinumque pecus grandius
uber habet.
Ouid. i. de arte,

Vis

Vis illius Ectypon? Audi Ouid.

2. met.

Pallor in ore sedet, macies in
corpore toto,

Nunquam recta acies, liuent
rubigine dentes,

Pectora felle virent, lingua est
suffusa veneno.

Risus abest, nisi quem visi fecé-
re dolores.

Nec fruitur somno vigilantibus
excita curis:

Sed videt ingratos, intabescitq;
videndo

Successus hominum, carpítque
& carpitur vna,

Suppliciumque suum est.

Inuidus sanè suus sibi culter est,
quo semet excoriat. Vitium hoc si
febris esset, totum iam mundum
consumeret. Vespertilio est, solem
edit, ubi lumen est, Inuidia umbra
adest,

adest, nunquam illi est bene, nisi
alijs sit male. Alieno bono dolet
suum sibi liuor factus carnifex.

*Inuidia est Tristitia de alieno bono, in
quantum propria excellentia est di-
minutum. S. Th. 2.2. q. 36.*

Si hæc Tristitia ex odio procedat;
ita vt malum alicui velimus, pro-
pter ipsum subiectum & personam,
quæ nobis inimica est, tunc pec-
catum est, & si malum graue est,
& odiū ex libera voluntate, mor-
tale est, secus veniale.

Est autem juxta sanctum Tho-
mam, & omnes Doctores ex gene-
re suo mortale, si hæc duæ adsint
conditiones.

Vna est, si plenus adsit volun-
tatis consensus. Altera est, vt bo-
num, de quo tristamur, sit graue,
cùm enim leue est, veniale est.

Licitū etiam est tristari ex cha-
ritate

ritate & justitia, imò bonum est.
Velut tristari de alicuius sanitate,
quia illi est occasio grauiter pec-
candi: vel quòd dignitates confe-
rantur indignis, & justitia viole-
tur, aut quia Hæresiarchæ alios
seducentes viuant, licet mortem
illis desiderare, ne alios inficiant.

Ex his multorum casuum reso-
lutio patet. Ita Tolet. de 7. peccat.
mort. cap. 56.

Inde aliquando Inuidia solum
est simulatio, quæ non procedit
ex odio, non quod inuideat alteri,
sed bonum tale etiam sibi exopta-
ret. velut in pueris non semper
malum est, cùm pro maiori sub-
sellio ratione doctrinæ dimicant.
Quod docet S. Hieron. Epistol. ad
Lætam, cùm monet ut socias puel-
læ det quibuscum discat, quibus
inuideat, quarum laude perculsa,
amplius

amplius ad descendū accendatur. Nes verò de propriè dicta hīc agimus inuidiā, ex odio maximē prosiliente. quapropter Amorrhēus hic eiusmodi telo iternendus est.

I. Inuidia diaboli mors introiit in orbem Terrarum. Sap. 2. 24.

Vitium sanè hoc diabolicum patet in Caino. Gen. 4. in fratribus Ioseph. Gen. 37. in Saule 1. Reg. 18.

Vox Basilij est hom. 11.

*Fugiamus intolerabile malum, serpentis, id est, praeceptum, diaboli insu-
natum, &c.*

Quām ægrē inuidus alienam prosperitatē audit, similis animali, quod Aristoteli dicitur Abane l. 2. de an. cap. 2. & fel in auribus circumfert.

*Calamitas sine remedio est odiſſe fe-
licem, &c. Zets vulnera obstrusa &
occulta, nec remedium cura meden-*

710

*ris admittunt, qui se in cræ confiserunt
et latebras caco dolore clauserunt.*

Plura de hoc scelere relinquimus
legenda ex S. Gregor. 5. Moral.
cap. 34. August. serm. 83. de Tēp.
Chrysost. Homil. 41. in Matth.
& Hom. 44. ad pop.

Inde optimum huic vītio Re-
medium est Modestia, seu humili-
tas, quoniam superbiæ comes est
Inuidentia, fieri enim non potest,
vt superbus non inuideat, afferit S.
Aug. in psal 58 Bellè in tem quoq;
præsentem Cyprianus vult vt fra-
ternæ charitati assuecamus.

Exempla quoque multorum
adhibe, qui suo se liuore in exitiū
dedere, quos fusè enumerat S. Cy-
prianus de zelo & liuore.

Scias velim nisi maturè hanc
bestiam expugnes, fore, vt te re-
pente pessum det, piccea res biliſſa
est.

est, quæ multos etiam usq; ad Inferos comitata est, tenax odium cum multis etiam in feretro indormiuit.

II Rem eiusmodi scriptam reliquit P. Gabriel de Vega Soc. Iesu Rector Viseriæ seu Matriti.

Erat Cordubæ in Hispania nō nemo etiam sanguine clarus, is liuore ac odio in alium accensus nobilem, fatalem in morbum delapsus est, qui ut Christianè videatur emori, sacerdotē ordinis nostri vocat, cui delicta enumeret, renuit ille consitentē audire prius, nisi pernotum omnibus odium è pectore ejciat. Vocatur alter, à quo Vatiniano dissidebat liuore, stabilitur amicitia, confitetur ager, de piaculis absoluitur, sacróq; Christi epulo muniri visus, emoritur, Vix sepultus erat, cùm notis

etis concubio, ephebi duo ad Col-
legij fores cū facibus præsto sunt,
Confessarium defuncti vocat, iret
cum ipsis ob causam, quæ magnam
Dei gloriam attineret, ducunt ad
Templum, vbi nobilis ille huma-
tus erat, claves dant, ut sacras ape-
riat ædes, pergunt denuo ad Aras,
quibus sanctuarium stabat sacro
Christi corpori custodiendo, ju-
bent illud quoque recludat, sa-
cramque pyxidem ad sepulchrū
deferat. Eo vbi peruentum est; O
Pater, inquiunt, scelestum hic ja-
cet caput, homo hic, qui vixit, hy-
pocrita fuit, simulauit dolere se
de peccatis, & indulgere inimico,
ac veniam dare; ore tenuis hoc
dixit, non animo, hinc æternus
Phlegethontis hospes iam vritur,
sacra illi etiamnum Hostia in-
lingua Eheu jacet! hanc vt ex sa-

G

crilego

criego liberes ore , & arcu læ re-
stituas oportet. Dictum factum ,
ephebi (cælestes erant genij) illi-
co pedum pulsu tumulum aperiūt,
patet infelix cauea, damnatum ca-
dauer caput & linguam exserit, ac
impius Iudas sacratissimum quod
gustauerat, ferculum adhuc inte-
grum ex ore in sacerdotis dexte-
ram effundit, restituit ille charum
pignus capsulae suæ , quo facto a-
dolescentes illi denuo monumen-
tum pedibus cædunt , & ecce tibi
execrandum funus illico immani-
casu cum tumulo in profundum
ita properat, vt oculis assequi am-
plius noster non potuerit.

Facilis descensus Auerni , quo
forte, vt multi cœfent, plures etiam
corpore abierūt, vnde eheu ascen-
sus nō difficult tantum, sed nullus
est, Finijt spectaculum, & cum fa-
cibus

cibus adolescentes trementem Patrem domum prosequuntur, (clausus denuo erat tumulus, & sacra quoque hostia suo reddita sacrario) ibi dum vale dicere sacerdos orditur, & oculis ephebos prosequitur, ex oculis illi euauerunt.

En tibi quam altas Inuidia & Odium radices ponant! etiam dum anima disceptat saepe, morientem comitatur. Age denuo infelix cunctator, qui multus es, & poenitentiam in morte procrastina. Quod huic miserando homini accidit, multis hodieque euenit, poenitere vis, dum spirare amplius non potes, & ut verius in Phlegethonta properes, ficte caelos intrare cupis. Non falluntur astra. Phæbum habent, nemini delicatior est oculus, nemini perspicacior.

II. Non possum hic imperare

G 2 mihi.

mihi, vt in moratores illos inuenhar, qui pœnitere ibi volunt, quando tumulandi sunt. Eheu quantū in te injurius es, qui tibimet adhuc sospes cælum inuides, quod obtinere adhuc potuisses. Viuis & viuis, epularis & helluaris tum demū sanctum fore te speras, ubi nec amplius facultas est, vt cum Christiano ad Astra suspirium ducere possis, serò nimis illud grande opus differs, & moras trahis eò, dum spiritum trahis supremum. Clamas equidem cum Balaaam Num.

23. 10.

Moriatur anima mea morte iustorum, & fiant nouissima mea horum similia.

Dictum, non factum. Malè vivere cupis, & piè mori, grandis error est, semel perijisse, æternum est periisse, hoc in bello peccare bis

non

non licet, & qui dudum peccare
consuēsti, etiam in fine corrum-
pes. Egregia Bernardi vox est
serm. 21. in Cant.

Quām pauci post te, O Domine IESV
ire volunt, cūm tamen ad te perue-
nire nemo sit, qui nolit. Volunt o-
mnes te frui, at non imitari, con-
regnare expiunt, sed non compari, ex
his ille erat qui dicebat: moriatur
anima mea morte iustorum; Ecce
operabat sibi extrema iustorum, sed
non ita Eccl. principia, Eccl. Non cu-
ravit querere, quem tamen deside-
ravit inuenire, cupientes consequi,
sed non sequi.

Non est Deus mortuorum, sed vi-
uorum Marci 12. 27. Dum sanus
es, perpetim in peccatis sepultus
jaces, dum animam agis, Deo vi-
uere cupis serò, & plerumq; actū
agis. Frequenter in ore illud Isaiae
habuisti cap. 28. (manda reman-

G 3 da,

anno

da, manda remanda, expecta, reexpecta, expecta, reexpecta, modicum ibi, modicum ibi) verè modicum ibi, pœnitere velle, dum anima iam ad labia sedens euolare incipit. Ita ergo ex illis es, quibus cùm Cerbero conuenit eatenus, ne animam rapiat, dum peccare amplius mors prohibet.

Percussumus fædus cum morte, & cùm inferno fecimus pactum. Flagellum inundans cùm transferit, non veniet super nos: quia posuimus mendacium spem nostram, & mendacio protecti sumus. Sed ponam in pondere Iudicium (ait Deus) & Iustitiam in mensura, & subuerteret grande spem mendaciū. &c. & delebitur fædus vestrum cùm morte, & pactum vestrum cùm inferno non stabit.
Isa. 28. 15.

Aliud carmen eiusmodi audaculis præcindendum est ex sanctis Patribus ac Theologis, vbi ne nimis artas

Etas videar leges præscribere Ludoicum Granatam Duc. peccat.
I. i. p. 3. c. 26. Virum omni eruditio-
nis ac integritatis genere cele-
brem cum alijs proteste infra ad-
ponam. Parcendum h̄ic calamo
non est, qui suę nolunt animę par-
cere, dum adeo prodigè pœnitentia-
tiam in mortem differunt.

II. Audite Diuina Numinis O-
racula dissoluti peccatores, & fa-
pite. Proverb. 1. 24. clamat Deus.

*Quia vocavi, et renuisti: excedi-
- manum meam, et non fuit qui aspi-
- ceret. Despexistis omne consilium
- meum, et miserationes meas negle-
- xistis. Ego quoq; in infernu vestro
- ridebo, et subsannabo eum vobis id,
- quod timebatis, aduenerit, etc.
- Tunc invocabunt me, et non exan-
- diam: manè consurgent, et non in-
- uenient me: eò quod exosam habue-
- rint disciplinam, et timorem Do-
- mini non suscepserint, etc.*

G 4 Moy-

Moysen Deus occidere voluit
Exodi 4. 24. quod filij sui Eliezer
circumcisionem comperendinat-
set, distulit rem Moyses Abulensi
& Lyrano teste, quod recens na-
tus esset filius, unde grauia itine-
ris damna metuebat, si eum cir-
cumcideret. Tu mi peccator eius-
modi causas neutiquam habes, &
si Deus mactare Moysen voluit,
qua ratione tibi parcer? Noli esse
ciuis illius urbeculae Jam iam,
semper jam jam inquiens ad fru-
gem me corrigam, interim labun-
tur dies & anni, interea tu semper
antiquum obtines tuum, & in pec-
catorum cœno volutaris.

Habenda est gratia, quoties te
salutat occasio, Quo maturius pa-
num est, hoc putredini proprius.
Pœnitentiæ tempus non in man-
tica ad numerum circumfertur.

Ah

Ah propera, nec te venturas
differ in horas,

Qui non est hodie, cras minus
aptus erit.

III. Repromissio nequissima
m̄ltos perdidit Eccli 29. 24. Ne-
quam promissio est: cras resipiscā,
nequior adhuc: Iuuenis sum, at
senio donabo p̄enitentiam. Ne-
quissima verò: capularis olim se-
nex priusquam extremum spirem,
egregiè animum in lacrymas &
dolores noxarum flectam.

Erras longè erras mi homo,
quod non sapis vegetus Iuuenis,
delirus senex sapis minus. Au-
diamus Theologos: differre p̄œ-
nitentiam longo tempore, vel usq;,
ad finem vitæ videtur nouum esse
peccatum mortale, ita videtur
sentire S. Th. p. 3. q. 84. a 5. citans
illud Eccles. 30. Miserere animæ

G 5 tuæ,

tuæ , placens Deo : Ita Henricq.
Suar. & alij.

Probatur ex verbis Apostoli ad
Rom. 2.

*Ignoras quoniam benignitas DEI ad
pœnitentiam te adducit ! Secundum
autem duritiam tuam . Et impœni-
tens cor thesaurz as tibz iram is-
die ire.*

Ratio peti debet tum ex parte
Dei , in cuius inimicitiâ longo
tempore persistere, præsertim ipso
excitante, ac monente per auxilia
gratiæ videtur nouam iniuriam,
& interpretatiuum Dei contem-
ptum continere ut diximus pro-
uerb. I. 24.

Tum verò ex parte ipsius pec-
catoris ; siquidem is in lethifero
delicto diu persistens grauissimam
spiritualium bonorum jacturam ,
periculum recidendi , ac demum
indurationem in malo incurrit.

Inde

Inde S. Gregor. ait Homil II. in
Ezech.

*Peccatorem diu expectat Deus; Et
redeat; non redeunti, atque conte-
mneni ponit (offendiculum) ubi
grauius impingat.*

Sic Concil. Mileuitanum can. 3.
docet, hominem sine gratiâ san-
ctificante diu seruari non posse à
lapsu peccati mortalis. Vnde se
homo præcipitat profecto in præ-
sens periculum alterius peccati ex
altero incurriendi.

Disertè monet Augustinus.

Serm. 122. de Temp.

*Culidis vulneribus solēt medicamen-
ta subuenire celerius: monet. Et ro-
gat nos Deus, Et à peccatis mortife-
ris nos reuocemus. Audiamus illum,
dum rogat, ne postea non audiat,
dum iudicat.*

In hos tendit illud Sophoniæ 2.

*Vox cantantis in fenestra, coruus in
superliminari.*

G 6 Tali-

Talibus suum Cras, Cras, exitio
est.

Hic cum Augustino dicimus:

*Visque quo verba lenta. Et somnolente,
modo, ecce modo, sine paululum: Et
modo non habet modum, Et paulu-
lum vadit in longum. Quare non
modo, quare non hac horâ finis turpis-
tudinis vestra?*

Memorat S. Antoninus 2. p. sum-
mæ. Tit. 9. eiusmodi factum.

Adolescens erat, sanguine cla-
rus, qui omnibus delicijs & luxu
affluens, manè semper somno va-
ledicens has ad Deum preces fu-
dit: ut se monitum vellet & nun-
tium mitteret prœrium, priusquam
aliquando ipsi è vitâ discedendum
esset. Angelus ergo illi vna vice
aspectabilis fuit, eum à Deo audi-
tum esse pronuntians, nempe illū
sine præsagio non moriturum. In-
de sui factus securior in omnem

se

se libidinem præcipitauit. Interea
repente dolor illi capitis obori-
tur, incipit stomachum febris qua-
tere, demum in lectulum illi cōce-
dendum est. Monetur ab amicis, ut
animæ consular, ac animum fodi-
bus eluat. Respuit; inualescit mor-
bus, neque tunc monita proficiūt.
Tandem mors pulsat fores. Com-
monitus ille iterum adeo se gra-
uatum ait; vt vix sciret, quid re-
sponderet. Ultimò Angelus ei præ-
stò est qui dixit: adesse iam tem-
pus quo vitæ illico sit valedicen-
dum. Queritur ille de promisso
nuntio. Et nonne, inquit, Genius
Legatorum abunde fuit? monuit
ipse te morbus mortis vbique
prænuntius, monuere amici, hor-
tatus est sacerdos, non patebant
aures, moriendum est. Ita repente
sine expiatis scelerum delictis, ex-
tingui-

tinguitur. Cernitis adolescentes,
quo sua hunc socordia, & juuen-
tutis securitas auocârit. Iuuenes
citò mori, senes non diu viuere
possunt. Æquè juuenum ac senum
cadauera densantur. Non est quod
juuenili nimium cōfidas sanguini,
sæpe se illo mors purpurat, quia
præsenibus validior est.

Præterea multa tibi adhæret
negligentia: Iurisprudentiæ vox
est.

*Non est censendus heres, qui non festi-
nat capere hereditatem.*

Ita mihi præfigus est animus, nul-
lum te cæli hæredem fore, quia
adeo vecors nullam cælestis pa-
triæ curam habes.

*Memento creatoris tui in diebus in-
uentur istua. Eccles. 12.*

Non es vitæ tuæ Dominus, Mors
est, Deus est, O miselle seruule vo-
lupratum,

Nescie-

Nescit homo finem suum, sicut pisces
bam, & volucres capiuntur la-
queo, sic homines in tempore suo.

Eccles. 9.

Vis ut non amplius irascatur tibi
Deus, irascere peccatis tuis, ne
quem iam placatum inuenire pos-
sis, iratum aliquando reperias.

IV. Nequior adhuc promissio
est illorum, qui præfidentes pœni-
tentiam in senium reiiciunt. Dum
feruet ferrum, crudendum est, cum
defrigescit lamina licet sudet
malleus, vix efficit aliquid. Ita ne
tu frigidum Deo senium, juuentæ
florem Orco consecrare audes?
Magna hæc iniqüitas est!

Maledic tus dolosus, qui habet in grege
suo masculum, & vorum faciens im-
molat debile domino Malach. 1. Me-
mento creatoris tui in diebus iuuen-
tutis tuae. Eccles. 12. 1. Confeberis
vivens, vivus & sanus consiteberis.
Eccles. 17. 27. Quia in iuuentute

840

tua non eongregasti, quomodo in se-
nectute tua inuenies! Eccles. 25. 5.
Satis alienus à fide est, qui ad agen-
dam pœnitentiam tempora senectu-
sis expectat. Metuendum est enim
ne, dum sperat misericordiam, in-
cidat in iudicium, inquit S. Gre-
gor. in mar.

Quis tibi senectam promisit? an
tu Louis diphtheram inspexisti?
Adolescens juxta viam suam, etiā
cūm senuerit, non recedet ab ea.
Proverb. 22. 6. Vetus verbum
est: Nequam puer in impium abit
adolescentem, declinat in nefarjū
juuenem, ex juuene in sceleratum
ambulat virum, ex viro in nequis-
simum senem repit. Mortuo me-
deri, & senem docere idem esse in-
quiebat Cynicus. Qui ante trigin-
ta annos non formosus fit, ante
quadraginta non diues, nullus fit
amplius, Ita raro bonus est senex,
qui

qui improbus fuit juuenis. Non mutabit Æthiops pellem. Consuetudo altera est natura. Scintillis assueuit faber; nec senex curat; fæpe canos comitatur Venus, dum gallus etiam vetulus adhuc cristi rubet, gallus est, canit. Nil crede senio, raro te probum faciet, quem improbum accepit. Sed properamus ad nequissimam illorum promissionem, qui pœnitentiam in ipsissimam usque mortem reijcere audent.

Evidem Cypriani dictum est:
Pœnitentia nulla sera est, si vera.
 At, quam periculose in morte vera sit, audiamus.

V. Augustini scitum est serm.
 67. de Temp.

Datur quidem in extremo pœnitentia (id est pœnitentia sacramentum ait Layman. l. 5. Tr. 6. c. 2.) Quia negari non posse: sed autores ca-

men esse non possumus, quod, qui sic petierit, mereatur absolutus. Quomodo enim agit pœnitentiam lapsus? Quomodo agit pœnitentiam in extremis vita finibus constitutus? Quomodo pœnitentiam agere possit, qui nulla sam pro se opera satisfactionis operari potest?

Et homil. 41. ex 50. relatus in d. 7.
de pœnit. subiungit.

Vis ergo à dubio liberari? Vis quod incertum est evadere? age pœnitentiadum sanus es: Si sic agis, dico tibi, quod securus es; quia pœnitentiam egisti e tempore, quo ē peccare potuisti. Si autem vis agere pœnitentiam, quando iam peccare non potes, peccata te dimiserunt, non tu illas.

Vide etiam auctorem de vera & falsa pœnit. cap. 17.

Accedit eiusmodi pœnitentiam valde incertam esse, & ex eo fonte suspectam, si infirmus non conetur excitare perfectum dolorem.

de

de peccatis, ne fortè vera super-
naturalis attritio non sit, quæ cum
sacramento sit sufficiens, sed affe-
ctui adhuc malo inhæreat. Vnde
aurem vellicat Augustinus serm.
57. de Temp.

Pœnitentia, qua ab infirmo peritur,
infirma est: qua autem à morsente
peritur, timeo, ne ē ipsa moriatur.

Vin exemplum? Parisijs, ait
Cæsarius vixerat quidam, homo
omni libidini & libertati deditus,
is cùm ad supremam mortis lucidā
veniret, timore lethi adactus o-
mnibus sacramentis muniri petijt,
euenit illud; vixit: effertur funus
solenni pompâ, ridet Phœbus, se-
cunda cælo stat apricitas, quisque
ait: quantis hunc impium homi-
nem, sed pœnitentem fauoribus
comitantur sidera! hæc illis mer-
ces, qui verâ ducti pœnitentiâ in

gra-

gratiam Nominis restituti diem
obeunt. Vix tertius illuxit dies,
cùm fatales se defuncti manes pro-
lecto cuiusdam amici noctu sistut:
Et verò aeternum inquit spiritus
Phlegethontis incola esse jubeor:
admirari alter & dicere: qui hoc
fieri potuisse, cum sacris omni-
bus rite instructus vitam valere
jusserit. Et verò ita est, ait miseran-
da hominis anima, sed vna in re-
tam pretiosa Christi malagmata
destituere & commaculare non
dubitaueram, vera me emendandi
mens, illa, illa desiderata mihi est,
quo minus me cælum amplecti
vellet: ore quidem vitae emenda-
tionem promisi, sed eheu eo me
ferreus rapui animus, ut certum
mihi esset, ac fixum, nec posse me,
nec adeo velle, si vita porro red-
deretur ab inolitis iam volunta-
tum

tum amoribus abstinere: Ita ju-
stissimus Deus, qualēm me inue-
nit, talēm judicauit; magnam in
me voluntatis ad pristinas reperit
noxas inclinationem, sic repeto.
Eheu Stygem; Iūstus est Deus, pœ-
nitentiam non admittit, nisi quæ
seria est, & toto pectore arripi-
solet.

Evidem dīcīmus: Necessitas
Adamanti dominatur, sed non
semper fata animum conterunt,
vt cælo gemmam reddant, multo
nisi opus est inueteratum in scele-
ribus animum Deo integrum resti-
tuere, sæpe vitrea est pœnitentia,
quæ censetur aurea. Ad rem cla-
mat auctor de vera & falsa pœ-
nit. cap. 17.

*Qui prius à peccatis relinquitur, quæ
ipse relinquat ea, non liberè, sed
quasi ex necessitate condemnari.*

Contra

Conuertere sese, inuertere est
 & pœnitentiam agere, est pœnæ-
 tenientiam amplecti, vt Patres lo-
 qui solent. Multi timore stygis.
 Charonti naulum parati sunt sol-
 uere, sed adultera illa moneta est,
 quæ Charonti licet accepta sit,
 cælo tamen non accipitur. Deli-
 cata sunt sidera, aurum habere
 purum putumq; volunt.

Verum guidem est, vt D Isid.
 lib. 2. de offic. Eccles. cap. 16. de
 pœnitentibus affirmat.

*Si quis circa finem suum per pœniten-
 tiam desinat esse malus, non ideo de-
 bet desperare: quod in termino est
 Ultima vita, quoniam Deus non re-
 spicit quales ante a fuimus sed qua-
 les circa finem vita existemus. Ex
 fine enim suo nonumquemq; aut ius-
 stificat, aut condemnat. Sicut scri-
 ptum est: Vniuersorum finem ipse
 considerat. Job 28. 3.*

Addit.

Addit tamen cautè agendum.

Non dubitamus, inquit, circa finem
iustificari hominem per pœnitentia
compunctionem: sed quia raro id fieri
solet, metuendum est, ne, dum ad
finem differtur conuersio, interea oc-
cupet mors, priusquam veniat pœ-
nitentia. Pro quare et si bona est ad
extremum conuersio: tamen multo
melior est, quæ longè ante finem agi-
tur, & ab hac via securius transea-
tur.

Vide fusiū loquentem Auctorem:
de vera & falsa pœnit. inter ope-
ra S. Aug. T. 4. cap. 17. vbi di-
citur;

*Qui peius à peccatis relinquitur,
quam ipse relinquat ea, non liberè,
sed quasi ex necessitate condemnat.*

Delicata res est cælū tunc primūm
velle ingredi, cùm antea totam
Infernī vitam donans, inter tot
Dei injurias ambulasti. Non hīc
locum habet: quæ serò contri-

gunt, magnifica sunt: Nemo hic
Cunctator sit Fabius, habebit ex
aduerso Annibalem, à quo ipse
cædatur. Pœnitere ibi velle, &
cum Orco configere, ubi spirare
vix potes, ardua res est; sit facer
ille tibi præ oculis Textus Matth.

24. 49.

*Si dixerit malus ille seruitus in corde
suo: Moram facit dominus meus ve-
nire: Et cæperit percutere conservos
suos, manducet autem Et bibat cum
ebriosis: Veniet Dominus serui illi-
us, in die quæ non sperat; Et horâ quæ
ignorat Et diuidet eum, partemq;
eius ponet cum hypocritis, illic erit
fetus Et stridor dentium.*

Sic monitum te quoq; vult Chri-
stus Matth. 25. Parabolâ de Vir-
ginibus fatuis: Et clausa est janua:
Ad rem Aug. monet Ep. ad Diosc.

*In quo quemuis inuenierit suis no-
nissimus dies, in hoc etiam illum
comprehenderet nonissimus mûds dies,*

quoniam

quoniam qualis in die isto moritur,
talis in die illo iudicabitur.

Quam verè hīc experīre Tardē
venientes, malē sedentes: quam
ardua ex Theologis rēs est verum
emendationis propositum? quod
sæpe cūm abest totius pœnitentiæ
vim eneruat.

Facile est dicere: pœnitet me,
Miserere mei Deus. Sed frequen-
ter vt Augustini scitum est serm.
7. de Temp.

Professio est, non emendatio, accusa-
tur anima, non sanatur.

Vsus experiundo nos docet, quam
proposita eiusmodi timore mor-
tis tantum sint cerea. Si fortè in-
Danubio nostro summè pericita-
tur nauis. Sunt interdum lethalis
noxæ piaculo obruti homines, qui
nil de pœnitentia, nil de Deo cogi-
tantes, tantum id laborant, vt in
littus euadant. Nautæ ipsi inter-

H. dum

dum nauem etiam blasphemis onerat, qui exonerare noxis animi deberent. Alij timore gehennæ culpas agnoscunt, in cælum clamant, sed quia sine sacramento Theologis Attritio non accipitur, pessum eunt; Alij vota faciunt, omnem vitæ correctionem spondent. Eaadit forte Naufragium cymba, periculose superat pontem. Siletur paululum, trepidatur, subridetur tandem præ gaudio, magna omnium est gratulatio. Horam vix durat eiusmodi consternatio, cum secundo pergitur cursu, tum demum cachinni, risus, verba turpia, & lasciuia etiam comitantur nausiculam, & de periculo fit risus, quam comitari posse intentia cum vndis Istri, & lacrimæ debuissent. Ita vix Viennam appellitur, & iam omne melioris

vitæ

vitæ propositum Danubio submersum jacet. Ista est complures dolosa pœnitentia , quam timor mortis extorquet.

V I. Sed amplius cum Religiosissimo Granatâ subtilem quoque Scotum audiamus , in 4. lib. sent. vbi disertè affirmat : Pœnitentiam in extremis raro veram esse, quam in hoc discrimine quadriñæ potissimum causæ perdifficilem redundat.

Vna est magna animi turbatio, quam infirmitas & morbus ciet, ac mortis timor adducit , adeo ut miser homo de fato sollicitus , ac corporis impeditus doloribus minus intentus in rem animæ suæ esse soleat. Aristotelis enim gnome est : Mors omnium terribilium. Terribilissimum. Quid tum ibi mens inter tot dolorum ac timo-

H . 2 . rum

rum procellas multum se ad fru-
gena verè reuocare poterit? Quo-
tidiana nos docet experientia,,
si vel dentium nos premat dolor,
quām desides ad cælestia simus
etiam ij, qui diuinarum rerum
non insolentes sumus. Malam cor-
poris dispositionem Bernardus in-
ter quatuor Contemplationis re-
moras ponit, vnde quām friuo-
lūm est eò se coniectare & differre,
vbi misellum corpus vndique cru-
ciatibus obsessum est. Nouisse se
ait quendam etiam virtutis culto-
rem, qui hoc temporis articulo
commonitus Nūmen placare, ne-
scio quid submurmurans, & quasi
impatiens admonitionis, animam
exhalauit. Nec alium sibi inco-
gnitum ait, qui cùm maximè ad
cælum erigere mentem vellet, præ
ægritudine nūl potuerit, qui ergo
tibi

tibi fiet, qui tamdiu peccatis in-
natans tam difficilem primum ta-
bulam quæris, ubi fluctus iam la-
bia pulsant, qui tum tibi cœlestia
erunt insueta, qui totam ferè vi-
tam non nisi terrestribus & noxijs
assueuisti? Ita Scotus.

*Colligata est iniquitas Ephraim, abs-
conditum est peccatum eius, dolores
parturientis genient ei Osea cap. 1:8*
Habet hoc Hericius, partum
differt, ne illius aculeis verberetur,
crescit fœtus in utero, retentus
vix infert, erumpit, unde mater
ipsa frequenter præ doloribus cre-
pat. Non frustra de his Deus ait
Isa. 14.

Ponam eam in possessionem Hericij.
Testis est ipse Bellarminus, de arte
bene mor. lib. 2. c. 6.

Cùm inuiserem, inquit, virum
diuitem juxta ac sanguine clarum,
qui grauioris noxæ reus lectulo

H. 3 atti-

attinebatur ultimum, nihil de salutifera scire pœnitentiâ voluit.. Commonitus hac de re, nil aliud responsi perpetim dedit, nisi: Ignorō quid dicis, nescio quid loquaris, ita obiit manifesta damnationis suæ vestigia relinquens.

Sic verum esse Augustini verbum intelligitur.

Hac animaduersione percurritur peccator, & moriens obliuiscatur suis, qui vivens oblitus est Dei.

Ita peccator supremo lectulo capit, pœnitentiam capere ob dolorem non potis, æterno orci ergastulo capiendus est.

Altera Scoti ratio est, quod vera pœnitentia debeat esse voluntaria, ex voluntatis nimirum promptitudine proficiisci, & non ex necessitate coacta esse. Velut Auctor de vera & falsa pœnit. c. 17. affirmat.

Nullus

Nullus expectet, quando non possit peccare. Arbitrycniq; querit libertatem, Et dolere possit commissa, non necessitatem. Qui prius itaq; à peccatis relinquitur, quam ipse relinquit, ea non libere, sed quasi ex necessitate condemnat, &c. ita in meo Exemplari Antwerp.

Hinc est ex necessitate hæc pœnitentia, non fluit ex pura voluntate. Exemplo sit nobis Semei 2. Reg. 19. vedit is victoriam in Dauidera inclinatam esse, pœnamq; sibi instantem cum cerneret, veniam coactus petijt, quam timor ultionis expressit. Sed 3. Reg. 2. expertus est, quam hanc Dauid coactā pœnitudinem acceptarit, quando Salomonem jussit ut hominem hunc debitâ morte multaret. Videlicet ante de naufragis, quam mancus saepè eiusmodi de peccatis dolor fit, qui post exhaustum

H 4 sæ-

sæpiuscule periculum , in merum
risum deuoluatur , qui nunquam
fuit sincerus dolor.

Vlterior cauſſa Scotum perur-
get, quando aſſerit consuetudinem
delictorum eò hominem adduce-
re, vt etiam in ſuprēmo ſpiritu cō-
ſtitutum defererere nolit. (Dum ad
vmbreas itur, vmbra hæc multos
comitatur, quæ non ſinit è cæno
oculos ad cælum attollere, hinc
multi ſuimet oblieti, de liberis tan-
tum, de vxore, de opibus relin-
quendis cogitant, nil de Deo. Eius-
modi hominem Bellarminus in-
ſcenam dat, qui cùm alienis im-
plexus bonis extremum decum-
beret, & Confessarium vocaret, à
quo cùm aderet, auditurus piacu-
la audijt: Ego mi Domine non eò
vocatum volui, vt te judice noxas
conſicerer ; ſed cùm ad Inferos
mihi

AMORRHÆVS.

171

mihi abeundum sit, vxorem ac liberos tantum tibi commendare volui; ambulo ad stygem. Hæc ita pacato dixit animo quasi non ad stygem, sed ad campos potius Elysios properaret.

Vah socordiam peccatorum! annon hoc est sui extremè negligentem esse, dum sui in extremo aliqui adeò obliuiscuntur, quid mirum? Properant illuc, ubi nec opus, nec ratio, nec sapientia, nec scientia est. Eccles. 9. 10. Dum viuunt dies diei eructat verbum, post mortem actum est, ibi nox nocti indicat scientiam. Psal. 18. v. 3. ita loqui liceat ad illos, quos nunquam cæli memores, etiam cælum obliuiscitur.

Ne impiè agas multum: & noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo. Eccl. 7. 18.

H 5 Vlti-

Vltimum Scotti momentum est
debilitas operum, quæ cùm ma-
ximè debilia sunt, tunc temporis
esse marmorea putant, vt quæ fra-
cta plerumque & flaccida sunt.

*Non est admodum Deo gratum mu-
nus aie S. Lucia, quod, qui offert,
ideo offere, quòd illius S. sum supre-
ma interdicat dies.*

Quid obsecro illud magni mune-
ris est, illatam ab inimico condo-
nare iniuriam, tum temporis, vbi
cum vindictâ emori magna apud
Christianos infamia & dedecus est?
censēsne eximum quid esse con-
cubinam prohibiti thori sociam-
tum demum eijcere, cùm anima-
e corpore eijcienda est, & retineri
amplius non potest, quando vita
retineri non potest? Quæ ista vo-
luntaria est hostia, quales hi vo-
lones? qui mortis supplicio mili-
tare sacramentum dicunt? Bellè
& di-

& dilucidè ait ingeniosissimus
Doctor, qui rectè & probè addit:
Christianum, qui deliberato verè
animo pœnitentiam in mortis ho-
rulam prorogat, capitalis se cri-
minis reum facere, quod suam in
animam adeo injuri⁹ sit, ut salutē
suam tanto discrimini obijciat.
Tentasse hīc Hercle, perisse est.
Non decet Christianū Phaethon-
tis Epitaphio vti:

Hīc situs est Phaethon currus
auriga paterni:
Quem, si non tenuit, magnis
tamen excidit ausis.

Viam ille ad superos tentauit, &
ad Inferos deflexit, tu audaculus
Phaethon ad Inferos tetendisti as-
siduò, qua ratione dum moreris,
primùm ad Astra verso temone
cursum diriges? Altum tibi ani-

H 6 mo

mo descendat potius Oraculum
illud Augustini in Epist.

*Latet ultimus dies, & obseruentur o-
mnes dies, serò parantur remedia,
cum mortis imminent pericula.*

Et rursus de doctr. Christ.

*Non potest malè mori, qui bene sive-
rit; & sive bene moritur, qui male
sixerit.*

VII. Sunt verò aliqui, qui
eiusmodi argumentis ex aduerso
dimicare audent, quando aiunt:
latronem etiam in cruce ultimum
noxas eluisse, & páradísum impe-
trasse. Audi fodes: vna vel altera
hirundo non facit Ver. Latronem
quod attinet, non tam illius con-
uersio Baptismus fuit, quām pœ-
nitentia ut videre est loco cit. de
vera & falsa pœnit.

*Tunc enim baptizatus est, qui tunc
primum in cruce Christum confessus
est.*

Effica-

Efficacior illa esset pœnitentia in morte tibi, si baptismo sociata esset, hinc auctor citatus ait:

*Licer Geniam laero meruerit in fine.
non tamen dedit baptizatim peccandi
& perseverandi auctoritatem.*

Vis insuper ut ex Mantissa quoq;
respondeam? Multa ibi contige-
re, quæ præpotens Deus in æterni
gratiam filij sui accidere voluit,
quæ totius humani generis Salua-
torem in cruce nobilitarent, ita-
nempe tibi quoq; detestando pec-
catori etiam accidere volet? In-
tuā nimirum gratiam quoq; clau-
sum tumultuabit solum, finden-
tur saxa, latebit cælo Phœbus, &
annosa è tumulis funera mundum
salutabunt.

Nullus tu talis Dei filius mo-
rieris, qui perenne Mancipium
Tartaro vixisti. verbo habes: solus
ille

ille homicida testis fuit Ch̄isti
Maiestatis, qui socius fuit Ch̄isti
doloris.

Sed vrges amplius: sacramenta
legis gratiæ, quod Theologis di-
citur, de attrito facere contritum,
& hoc saltem medio te saluum
fore promittis tibi obstinate pec-
cator, ita vt sacramenti comitatus
virtute in cælum auoles. Verùm
sic tibi obuius occurso: An certò
confidis eò te attritum, vt ille
sufficiens dolor sit, qui sacra-
mento sufficiens sit, s̄æpe vt loquun-
tur Theologi, dolor ille nil super-
naturale complectitur, sed timere
Inferos, amittere cælum ore for-
midas; non corde: & s̄æpe nescio
ex quo fonte formides. Res est de-
licatula! Nec immerito Auctor
de vera & falsa pœnit. Ioco cit:
inter opera S. Augustini ait de illis
qui

qui funera futuri, Ecclesiæ sacramentis muniri volunt:

Fateor vobis, non illi negamus quod perit, sed non presumimus, quod bene hinc exit, si securus hinc exit, ego nescio: pænitentiam dare possumus, securitatem non.

Si denique te consoleris Niniuitarum Resipiscentiâ, qui timore quadraginta dierum induijs ne perirent ad Dei gratiam pertigerunt. Pari tu quoque modo resipisce cum ijs, & habebis quo propitium tibi speres Deum, moneo tamen Niniuitas ipsos, ut ex cap. I. Nahum videre est apud Cornelium de Lapide, reciduos tandem, & in pristina redeuntes peccata, justo Dei judicio perisse, & Chaldæorum manibus ac imperio contradicatos memorari.

Noli agere, amabo, ut fasinus saepe stolidus solet, qui nullis in viâ verbe-

verberibus adigi potest, vt onus
ferendo properet, sed cùm vici-
num se stabulo videt. tum demum
maturat, vt pabulo sit propinqui-
or, at fustes experitur. Ita tu deses,
nunquam dum viuis ad cælum fe-
stinas, tum demum in morte, vbi
ad cæli arria contendendum esset
approperare festinas: debentur
fustes tibi, qui tam iners in vita
stipes plus quam Anchora pro-
fundو mari hærens, nunquam vel
sacerorum monitis Oratorum, aut
Vocantis Dei nutibus à tuis scele-
ribus auelli voluisti.

*Regnum calorum sim patitur, & bio-
lenti rapiunt illud Matth. 11.*

Non est ad astra mollis è terris
via..

Hæc eò tamen non attulerim
in medium, quo timentibus Deum
animis maiores iniçere timores
velim:

velim: absit absit hoc, illis tantum
cum Granata, Scoto & alijs Theo-
logis locutus fui, qui paſſim in o-
re habent: Ede, bibe, lude, post
mortem nulla voluptas. Tribus
vocibus cælum, si vocatur, præſto
est, stultus ille, qui diu ſe pro cælo
lacerat, quo, vno etiam ſpirio
ascendi potest. His dictum puta.
Isa. 55. 6. Quærite Dominum, dū
inueniri potest: inuocate eum,
dum prope eft. Cetera eueniet,
quod Gregor. affirmat.

*Nunc quando Deum non vides cum
prope eft, poſtea videbis eum, &
tunc longè eft à te!*

Longius me rapuit ſicta Cordu-
bensis illius poenitentia, ſed quia
adeo frequenter Diuinum hoc fa-
cramentum flocci habitum, velut
Margarita porcis proijcitut, (Ex-
cuſo hīc probos Confessarios, nec
illios intelligo) & ab impio quo-
dam

dam Antonio Cleopatrâ propi-
nante tam friuolè sorbetur, non
potui, quin sacrilegos eiusmodi
homines, non homines saltem ra-
tionis suæ admonerem. Quapro-
pter Amorrhæum hostem meum
repeto, sternie illum Christiane
tempori, ne te sternat, cùm supre-
mus tibi sternitur lectulus. Habe-
bis illud dulce verbum à Deo pro-
missum, si amarum hunc hostem
deuincas, quod Apocal. 2.17. pro-
missum est: (Vincenti dabo man-
na absconditum) quo ut melle
fruaris omnem ex animo amari-
tudinem proscribens condo-
na proximo injuriam,
& sic ora.

Ora-

Oratio.

Domine IESV Christe, qui propter nos homo factus es, ut nos ex inimicis caelstis Patris, amicos redderes, Et diligamus in uicem inter nos, præcepisti, da nobis fraternam amplecti charitatem, ut te; Et propter te, proximum vero corde diligamus, omnem iniuriam condonemus, Et, ut versus Christiani tui Verè filij Vocari possumus. Amen.

I E B V S A E V S
H E L V O.

Tebusæus præsepe dicitur, quod illi notantur, qui perpetuarij quasi equi ad pabulum stant, nunquam non omne tempus glutinant, vorant. Quo Gulæ vitium intelligitur, & est inordinatus appetitus cibi, ac potus. Excessus hic verò quinario consistere in numero potest juxta S. Gregor. & S. Th.